

SESAM
in beeld

NO3

Voorwoord

De Nederlandse samenleving zou niet kunnen bestaan zonder vrijwilligers die allerlei verantwoordelijkheden op zich nemen. Dat geldt voor de brandweer, voor reddingsbrigades, voor medewerkers van het Rode Kruis, opvang voor daklozen en vul zelf maar aan. Ons culturele landschap zou helemaal verdorren als zangkoren, fanfares, toneelverenigingen, dansgezelschappen de lier aan de wilgen zouden hangen. Hoe saai zouden stad en land er uit zien wanneer er geen vrijwilligers zouden zijn die de boel proberen op te fleuren...

Je zou verwachten dat de verschillende overheden het vrijwilligerswerk koesteren. Maar helaas... Wie samen met een stel buurtgenoten een leuke moestuin wil ontwikkelen loopt tegen onnoemelijk veel barrières aan. Fondsen willen graag bijdragen in de kosten. Maar dan moet je wel een stichting of vereniging zijn. Ga het interne toezicht op een verantwoorde manier regelen! Hoe wil je voldoen aan de WTBR? Ga naar de notaris en de KvK. Staat u al ingeschreven in het UBO register? Als je een keurmerk wilt zodat mensen fiscaal vriendelijk kunnen bijdragen in de kosten, dan moet je ook aan allerlei extra voorschriften voldoen. Een jaarrekening laten opstellen, laten goedkeuren en publiceren. Probeer maar eens een bankrekening te krijgen. Bijna onbegonnen werk. Heb je gedacht aan een gedragsprotocol? En is je AVG op orde?

Kortom, als we niet oppassen verzuipt het vrijwilligerswerk in allerlei regeldruk. En dan hebben we het nog helemaal niet gehad over het opzetten van de interne organisatie, opstellen van het beleid en alle andere inhoudelijke zaken. Waar haal je bijvoorbeeld nieuwe vrijwilligers vandaan?

Gelukkig kan SESAM vrijwilligersorganisaties ondersteunen. Als je door alle bomen het bos niet meer ziet, als je als bestuurder toe bent aan een deskundig en luisterend oor, dan helpen we jou en je organisatie graag. We hebben altijd adviseurs bij jou in de buurt. Mail of bel ons even!

*Rob de Vries,
Directeur SESAM academie*

Levens adviseurs

6

SESAM vind je in het hele land,
verdeeld over 6 **regio's**.

75

In 2023 waren er 75 vrijwillige
SESAM adviseurs.

12

We namen 12 **nieuwe adviseurs** aan.

15

We namen **afschied** van 15 adviseurs.

Foto: John Voermans | Katalys

Katalys

183

Er zijn 183 **dagdelen** ingezet voor relatiebeheer, netwerken, acquisitie, beursvloeren etc.

641

Er zijn 641 **dagdelen** ingezet voor regionaal overleg, nascholing, intervisie, werkgroepen, directie.

278

Er werd geadviseerd in 278 afzonderlijke **projecten**.

1635

De adviseurs realiseerden 1635 **adviesdagdelen**.

Vermogensfondsen beschikken over de financiële middelen om maatschappelijke organisaties en sociale initiatieven te ondersteunen. SESAM heeft met meerdere fondsen een goede samenwerkingsrelatie zoals Fonds 1818, Oranje Fonds, Cultuurfonds, Stichting Fonds Schiedam / Vlaardingen e.o., Sint Laurensfonds, Kansfonds, Sociaal Fonds Amersfoort, K.F. Heinfonds, RCOAK e.a.

Samenwerkingspartners zoals fondsen, gemeenten en koepelorganisaties kopen dagdelen in bij SESAM voor lokale of regionale organisaties die advies nodig hebben bij de aanpak van bepaalde problematiek.

Samenwerking

Samen wijzer

SESAM adviseert en ondersteunt maatschappelijke organisaties en initiatieven waar vrijwilligers actief zijn. Door de regionale en lokale verbinding kunnen SESAM adviseurs, experts op het gebied van bestuurlijke- en organisatorische vraagstukken, uitstekend inspelen op wat er leeft bij deze organisaties.

SESAM staat voor een gezamenlijke, betrokken aanpak. Wij zijn 'samen wijzer'. Samen is wat de relatie kenmerkt en wat de mensen in beweging zet. Op een persoonlijke en betrokken manier is SESAM altijd dichtbij.

SESAM academie is een stichting zonder winstoogmerk. De adviseurs zijn vrijwilligers. Een organisatie betaalt een bescheiden bedrag per adviesdagdeel. Daarmee bekostigen we de organisatiekosten van SESAM en de permanente scholing van de adviseurs.

Een ambitieuze stichting

Een stichting wil groepen mensen verbinden door middel van kunst. Aanvankelijk waren er incidentele kleine projecten, inmiddels zijn er grotere initiatieven die oorspronkelijke wijkbewoners en nieuwkomers met elkaar in contact brengen. Er is een ambitie om de organisatie landelijk te laten groeien. Ideaal en realiteit staan daarbij soms op gespannen voet. De bestaande situatie wordt grondig geanalyseerd (Canvas methode), er wordt een beleidsplan, een meerjarenbegroting en een businessplan opgesteld.

Incompleet bestuur wijkoverleg

Een wijkoverleg draait niet goed meer, het bestuur is incompleet, de bestuursleden die er nog zijn pakken de taken niet op. Om voort te bestaan is er een nieuwe structuur nodig die past bij de huidige tijd. Met behulp van een drietal werkgroepen bestaande uit bewoners is gewerkt aan een Transitiedocument. Dat is tijdens een openbare bewonersavond besproken en vastgesteld. Er hebben zich vervolgens vier nieuwe bestuursleden gemeld.

Een zoekende woongemeenschap

Een woongemeenschap is op zoek naar nieuwe bewoners die deel uitmaken van de kerngroep. Er waren enkele kandidaten voor een oriëntatie, maar zonder succes. De woongroep vraagt SESAM mee te denken over het verbeteren van de externe communicatie in de hoop dat daardoor nieuwe kerngroep leden kunnen worden aangetrokken. In verschillende sessies is een communicatieplan ontwikkeld en zijn de uitingen zoals folders en website onder de loep genomen.

Eindhoven Doet & Eindhoven Sport

Eindhoven Doet (onderdeel van De Lumens Groep) ondersteunt organisaties die met vrijwilligers werken op het gebied van onder andere beleid, verbinden en besturen. Eindhoven Sport is een afdeling van de gemeente Eindhoven en zorgt onder andere voor de ondersteuning van sportclubs/verenigingen. Waar raakvlakken zijn, werken beide organisaties samen. Zo ook het onderwerp ‘Sociale veiligheid/Veilige omgeving’. Door de contacten tussen SESAM en Eindhoven Doet is het initiatief ontstaan om dit onderwerp, dat eind 2022 erg actueel werd, samen op te pakken.

Om een beter idee te krijgen hoe en in welke vorm het onderwerp ‘sociale veiligheid’ leefde binnen de verschillende organisaties is er een enquête uitgezet. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat 77 organisaties behoefte hadden aan ondersteuning bij de opzet van preventief beleid ter voorkoming van grensoverschrijdend gedrag. Eindhoven Doet en Eindhoven Sport hebben aan SESAM gevraagd een of meerdere workshops te ontwikkelen waarmee de organisaties geholpen worden een goed preventiebeleid op te zetten en een eigen sociaal plan te ontwikkelen.

Welk resultaat verwachtten jullie van de adviseurs van SESAM academie?

Carla van Herpen, senior adviseur Eindhoven Doet: “Voor mij was het van belang dat de deelnemers in actie kwamen op basis van hun vraag en behoefte. Ik verwachtte van de SESAM adviseurs dat zij handvatten konden geven aan de deelnemers om aan de slag te gaan en vervolgens ook om het

opgesteld beleid daarna ook vast te houden. De workshop is een eerste stap, daarna is het aan de organisaties om het beleid zelf levendig te houden, eventueel met ondersteuning van een medewerker van Eindhoven Doet.”

Project

Stefanie van Sante, adviseur vrijwilligers inzet Eindhoven Doet: “Ik heb sinds najaar 2023 het onderwerp sociale veiligheid in mijn takenpakket. Ik heb de werkzaamheden van Carla overgenomen en ben de contactpersoon voor SESAM. Mijn verwachting was dat de verenigingen door jullie workshop op weg geholpen zouden worden bij het opstellen van een eigen beleid. Daarna kunnen zij het nog verder uitwerken eventueel met hulp van ons. Deze verwachtingen zijn zeker uitgekomen!”

Welk resultaat hebben jullie bereikt en sluit dat aan bij de verwachtingen?

Carla: “Ik ben erg tevreden over de betrokkenheid van de adviseur en de flexibele manier van werken. Door steeds samen te zoeken naar de beste oplossing ontstond er maatwerk. Ook het samen kritisch blijven tijdens het proces, en in de evaluatie bespreken wat nog anders of beter kan.”

Wat was de cruciale bijdrage van de SESAM adviseurs?

Carla: “Zij hebben kennis en ervaring over dit onderwerp, die wij zelf niet in huis hebben. Door het inschakelen van SESAM konden we hun kennis op een betaalbare manier inzetten. Het zou te duur zijn om die kennis via een opleiding zelf op te doen. ”

Wat is de kritische succesfactor volgens de twee SESAM adviseurs: Annet Schreurs en José van Dijk?

“Nu we drie workshops verder zijn is voor mij een belangrijk leermoment dat het onze taak is de mensen in beweging te krijgen en te houden in plaats van alleen maar informatie aanreiken. De informatie is uiteraard essentieel, maar het maatwerk dat voor iedere organisatie nodig is, moet men toch zelf ontwikkelen. Verder zijn de onderlinge gesprekken en discussies zeer belangrijk, omdat hierin een bewustwording ontstaat: wat is voor onze organisatie van belang?”, vertelt José.

“Wat we verder constateren is dat het denken niet stil staat, van iedere workshop leren wij ook weer iets en gebruiken dat of passen het aan in de volgende sessie. Bijvoorbeeld het maken van het huiswerk voor de tweede bijeenkomst. Dat werd aanvankelijk alleen naar ons gestuurd maar, nu hebben we aan de deelnemers gevraagd om het ook te delen. Zo kan een organisatie gebruik maken van de kennis van een collega-organisatie. Daarnaast de Reader of het naslagwerk: dit is in het afgelopen jaar op diverse onderdelen geoptimaliseerd.”

Project

Annet Schreurs zegt hierover: “Het is mooi om te zien en te horen hoe bestuursleden van heel diverse organisaties elkaar vinden en stimuleren in het zoeken naar oplossingen; zoals sportverenigingen, inloophuizen, studentenverenigingen, scouting, toneelgroep enzovoort. De ene organisatie is al een eind op weg met haar sociaal beleid. De ander moet het nog ontwikkelen. Bijvangst van de discussies is dat er ook op andere vlakken uitgewisseld wordt.”

“De workshops zijn voortdurend in ontwikkeling. Niet alleen qua proces, maar ook qua inhoud. Er duiken steeds weer nieuwe vragen op: hoe ga je een en ander regelen als je te maken hebt met anderstaligen? Hoe zit het met grensoverschrijdend gedrag via social media? En hoe kan de wijkvereniging, die een hele wijk omvat, zorgen voor sociale veiligheid? Vragen waar we, samen met de deelnemers, de tanden inzetten en antwoorden op proberen te vinden. En die dan weer leiden naar aanpassingen van de workshops en de reader.”

Ze vervolgt: "Eindhoven Doet pakt de behoefte van de organisaties goed op. Kleine organisaties kunnen een externe Vertrouwenspersoon vaak niet betalen. Inmiddels ligt er een aanvraag bij de gemeente om als Eindhoven Doet één externe Vertrouwenspersoon aan te stellen voor de kleine organisaties."

Project

‘Masterclass Organiseren’ voor inloophuizen

Dak- en thuisloosheid is één van de thema’s van Kansfonds. Inloophuizen zijn een veilige en warme plek voor mensen zonder thuis. Sinds 2019 is het programma ‘Fonds Franciscus’ gestart om de organisaties te versterken en te laten zien dat ze onmisbaar zijn voor de samenleving. Een onderdeel van het programma is de Masterclass Organiseren die SESAM, samen met Katalys, organiseert voor 13 inloophuizen.

Marleen van de Ven, programma adviseur bij Kansfonds, en Wim Oosterom, penningmeester SIA (vier inloophuizen in Amersfoort), vertellen hoe zij de inzet van SESAM hebben ervaren.

Welk resultaat verwachtte u van de adviseurs van SESAM academie?

Marleen van de Ven: “Ik vind dat het doel ‘stevigere organisaties neerzetten en capaciteiten versterken’ zeker gerealiseerd is. De organisaties hebben handvatten gekregen om verder te gaan, er is veel informatie uitgewisseld en nieuwe kennis verworven door presentaties van externe partijen. Voor mij was een belangrijke factor dat er een klik was tussen de adviseurs en de bestuurders van de inloophuizen. En ook de blik ‘van buiten’ van de adviseurs was erg waardevol. Daarnaast vond ik het erg mooi dat de SESAM adviseurs dit als vrijwilligerswerk doen.”

“Het versterken van de organisatie van de inloophuizen is goed gelukt”, zegt Wim Oosterom. “De meeste toegevoegde waarde was het in kleine groepen met elkaar ervaringen uitwisselen, dáár leer je van elkaar. Hoe het bij andere huizen gaat, zet je aan het denken.” De presentatie over ‘De hete aardappel, die geschoven werd tussen bestuur en coördinator’, is aanleiding om in 2024 verder te gaan met een maatwerkprogramma over communicatie. Dit project wordt ook begeleid door een SESAM adviseur. Wim: “Ik vind SESAM een mooi initiatief, vrijwilligers voor vrijwilligers: ga zo door!”

Project

Insteek & opzet van de Masterclass

Bij het ontwerpen van de Masterclass Organiseren en het uitvoeren daarvan waren drie adviseurs van SESAM en drie adviseurs van Katalys betrokken. Beide organisaties waren, los van elkaar, al eerder betrokken bij de uitvoering van projecten van dit Fonds Franciscus programma.

Voor het succes van de Masterclass Organiseren was het essentieel dat het programma goed aansloot op wat besturen op dat moment nodig hadden. Daarnaast was er een platform waarop de besturen ervaringen konden delen en elkaar verder helpen: het 'wisdom of the crowd' principe.

De intervisie in de groep werd na verloop van tijd dan ook: 'het delen van de ervaringen van de voorliggende weken'. Op basis van de inhoud van die gesprekken werden de grote lijnen voor de volgende cursusdag bepaald. Voor het programma van de volgende keer werd dan een spreker gezocht die verbonden was aan de inloophuizen die over het betreffende onderwerp stappen hadden gezet.

Van elk van de 13 besturen deed een bestuurslid en een coördinator mee. Voor de intervisie waren drie groepen gevormd. SESAM adviseur Wil van Hattum was de coach van één van deze groepen.

Wil: "Een van de succesfactoren was de duidelijke structuur voor de intervisie die ik met mijn groep had afgesproken. Er was een goede balans tussen methode en ruimte gunnen aan de individuele besturen. De kwaliteit van het programma werd ook bepaald door de manier waarop we samen na afloop van de dag de grote lijnen bespraken. Die vormden dan weer de basis voor het programma voor de volgende cursusdag. Daarnaast vond ik het erg fijn om de individuele besturen telefonisch advies te geven en in de zomer hebben we diverse bezoeken op locatie gedaan. Leuk om te doen!"

Bewonersraad van Jurriaan Pels Wooncentrum

Het bestuur van de bewonersraad van het Jurriaan Pels Wooncentrum gaf opdracht aan Eindhoven Doet om een organisatiescan uit te voeren. Op basis van de resultaten van de organisatiescan was het helder dat de bewonersraad externe hulp nodig had. Van de externe adviseur werd verwacht dat zij richting zou geven aan de opzet van een nieuwe bewonerscommissie (taakstelling, werkwijze, bemensing) in de context van wat er allemaal speelde binnen het wooncentrum. En hoe je dit proces in afstemming met de huidige bewonerscommissie en bewoners handen en voeten geeft. Eindhoven Doet adviseerde de bewonersraad een SESAM adviseur in te schakelen.

Maartje Schut, regiomanager Woonzorg Nederland heeft samen met SESAM adviseur Marjo Blom het traject van de bewonerscommissie begeleid. Woonzorg Nederland was financier van de adviesopdracht, niet de opdrachtgever (opdrachtgever is de Bewonerscommissie). Woonzorg Nederland heeft er echter wel belang bij dat er een goed functionerende bewonerscommissie is en bewoners met elkaar prettig wonen in een complex.

Welk resultaat verwachtte u van de adviseur van SESAM?

Maartje Schut: "Ik had vooraf niet echt verwachtingen. Ik was wel heel blij dat de bewonersraad een externe partij had ingeschakeld omdat die op een objectieve manier kan handelen.

Is dat bereikt, wat is anders?

"Zeker, ik ben heel enthousiast over het bereikte resultaat. Samen met de bewoners is een nieuwe koers bepaald met als doel de organisatiestructuur binnen het Jurriaan Pels Wooncentrum beter te laten aansluiten op de nieuwe activiteiten in het wooncomplex."

Project

Maartje vervolgt: “Dit heeft geresulteerd in een nieuwe Bewonerscommissie waarbij de taken en verantwoordelijkheden opnieuw verdeeld zijn. De Bewonerscommissie heeft ook uitdrukkelijk de taak van belangenbehartiging van de bewoners richting Woonzorg NL. De richting is samen met een afvaardiging van de bewoners (een klankbord groep) ontworpen, waarbij voor draagvlak onder de bewoners is gezorgd.”

“Alle bewoners werden tussendoor goed geïnformeerd en meegenomen in het traject. Met de herdefiniëring van de taken heeft de klankbordgroep ook besloten de naam te wijzigen van Bewonersraad naar Bewonerscommissie. Er ligt voor de nieuwe bewonerscommissie nu een goede basis waarop het nieuw gevormde bestuur verder kan bouwen. Dit biedt perspectief voor de toekomst. De eerste paar maanden zijn er al hele mooie resultaten bereikt.”

Wat was de cruciale bijdrage van SESAM?

“In het traject werd al snel duidelijk dat het oorspronkelijke plan van aanpak, opgesteld in overleg met de oude bewonerscommissie, niet tot het gewenste resultaat zou leiden.”

“Marjo Blom heeft op dat moment direct geschakeld en voorgesteld om met betrokkenen een andere aanpak te kiezen. Op dat moment heb ik ook een actieve rol gepakt en zijn we samen als team gaan opereren. In de loop van de maanden is de aanpak organisch ontstaan en aan het resultaat gewerkt. Hierbij had ik de rol van projectleider (naast de organisatieontwikkeling van de bewonerscommissie kwamen er nog twee projecten in een stroomversnelling die elkaar alle drie raakten).”

“Marjo focuste zich op de nieuwe richting van de Bewonersraad, de opdracht die de bewonerscommissie aan haar had gegeven. Ik waardeerde in haar de expertise, de rust, de manier van vragen stellen, de kennis van de lokale situatie in de gemeente, het samen sparren over de aanpak en het tempo waarin zij werkte.”

Project

Wat waren de kritische succesfactoren volgens Marjo Blom, SESAM adviseur?

“Allereerst een duidelijke planning, waarin in een redelijk tempo (paar maanden) de nieuwe koers voor bewonersraad werd gemaakt, inclusief het organiseren van de verkiezingen. Ook belangrijk zijn de betrokken bewoners in de klankbordgroep, waarmee het goed werken was om aan de hand van stukken het gesprek te voeren. Na afloop was de groep verbaasd dat het hen was gelukt om in 3 bijeenkomsten het met elkaar eens te worden over de richting van de toekomstige bewonerscommissie en de aanpak van de verkiezingen.”

“Een ander belangrijke factor was de samenwerking met Maartje Schut, de regiomanager van Woonzorg. We hadden er samen veel plezier in om dit tot een goed einde te brengen. Het was heel prettig dat zij een deel van de bewoners goed kende en mensen ook daadwerkelijk naar haar toe durfden te stappen wanneer ze commentaar hadden. En Jos Sluys, de penningmeester van de bewonerscommissie, die onmisbare schakel was tussen het oude bestuur, dat uiteindelijk besloot om op te stappen en de nieuw ingeslagen weg.”

Wat was volgens de penningmeester van de bewonerscommissie succesvol aan deze aanpak?

Jo Sluys vertelt: “Marjo bracht de benodigde competenties in en koos zorgvuldig haar rol. Neutraliteit, goed analyseren, goed luisteren en in de discussie de hoofdlijn vasthouden, de essentiële elementen gedurende het proces op het goede moment inbrengen, to the point. Deze aanpak en deskundigheid gaf ook gezag bij betrokken bewoners.”

Meer informatie?

info@sesamacademie.nl

www.sesamacademie.nl

Deventerstraat 130c

7321 CD Apeldoorn

Telefoon: 055- 360 29 16